

Copyright Ezzat Goushegir©
Copyright www.ezzatgoushegir.com©

خاطرات مساجد (49)

"ماریا" وقتی که میگفت زبان "کاتالان" تلفیقی از زبان فرانسوی و اسپانیایی است، در ابراز وجه فرانسوی زبان به نوعی احساس قدرت و برتری میکرد. و بعد گفته بود که بعد از تسلط حکومت دیکتاتوری "فرانکو" صحبت کردن به زبان "کاتالان" یک جرم محسوب میشده است. فکر کردم چقدر سخت است که زبانی را که آدم با آن بزرگ شده است، زندانی کنند! و آدم جرأت نداشته باشد با آن تکلم کند!

ورود "آلن" به کلاس باعث شد که به مسئله سیاست و برتری یک ملت بر ملل دیگر فکر کنم. چه چیزی "آلن" را برتر کرده بود؟ پوست سفیدش؟ تناسب اندامش؟ یا یک تاریخ مخفی که جهان سومی ها در طول مبارزات ضداستعماری پدران و مادرانشان در خود حمل کرده بودند؟ آره . . . آره . . . حقیقتا قدرت همان جا بود. . . همانجا که سالها در ایران در پستوها درباره اش در کتابها میخواندیم و پچ پچ کنان درباره اش صحبت میکردیم: زیرنا . . . زیربنا اقتصادی . . . پایه جنگهای استعماری و استثماري. . .

اما چرا با تمام دانشی که به آن آراسته ایم، حتی در جامعه جدید، هنوز حقارت را احساس میکنیم؟ چرا هنوز کسی که انگلیسی را با لهجه ی فرانسوی صحبت بکند، بر کسی که لهجه ی فیلیپینی یا اندونزی داشته باشد، ارجحیت دارد؟ فیزیکی بدن چه؟ . . . سیاهپوستان آفریقا و آمریکا که زیباترین و شکل ترین شکل بدن را در معیارهای زیبایی شناسی امروزی دارند. وقتی وارد مجمعی میشوند، بلندی، هیبت، استحکام و قدرت جسمی شان و طنین صدایشان فضا را احاطه میکند، اما با این تفاوت که پوست بدنشان سیاه است.

آیا معیارهای زیبایی به وسیله ی قدرتمندان اقتصادی در هر دوره ای تعیین نمیشود؟ وقتی بچه بودم یکی از مادر بزرگهایم زیبایی یک زن را اینطور توصیف میکرد: زن زیبا زنی است که فدی کوتاه داشته باشد. چاق و خپل و سفید باشد. موهای بلند بور و چشمهای سبز (زاغ) داشته باشد و شکمش از چاقی چندلایه روی هم افتاده باشد.

(خب، مادر بزرگ اینها را به در میگفت که دیوار بشنود. و چه عذایی بود وقتی که به خودم در آینه نگاه میکردم . . . اول اینکه دختر به دنیا آمده بودم و دوم اینکه یک اسکلت فدلند تمام عیار بودم . . . آمیخته ای از عس و پلنگ . . . و شاید به این خاطر من دوست صمیمی اسکلت ها شده بودم!)

به هر حال، تصور میکنم تصویرسازی مادر بزرگم از زیبایی، مربوط به شرایط و معیارهای زیبایی شناسی دوره قاجار باشد. شاید هم دوره های بسیار قدیم تر . . . مربوط به دوره های که مجسمه های خپل و کوتاه ساخته میشد . . . آن مجسمه های گلی که از زیر خاک بیرون آمده و داستان قدرت یک ملت را با زبان ساکت تن بازگو میکنند.

اما چه چیزهایی معیارها را در هر دوره ای تعیین میکنند؟ اصلا آیا زیبایی یک مسئله نسبی نیست؟ مثل هر چیز دیگری؟

مامانم همیشه میگفت: "علف باید به دهن بز شیرین باشد." یا "مگر لیلی چه داشت که مجنون را اینطور شیفته و شیدای او کرد؟" . . . آیا فقط تصویر ظاهری انسان اثرگذار است یا چیزی فراتر از اینها؟

. . .

چرخ میخورد و مسئله قراردادهای خرید اسلحه North Oliver این روزها اخبار تلویزیون مرتبا در حوالی برای ادامه جنگ ایران و عراق . . . اسلحه های ایران از کجا تامین میشوند؟ از آمریکا و اسرائیل و . . . چقدر حقایق از آنچه گفته میشوند، متفاوتند!

از نقشه قتل خمینی و گروهی از همراهانش صحبت میکند که طرحش به شکست انجامیده . North . . . و در پشت پرده ها چیزهایی اتفاق میافتد که ما بعدها بازتابشان را در نشانه های پیدا میکنیم . . . سیاست، بازیهای عجیب و غریب در اثبات برتری فرد، گروه و ملل ابداع میکند. چندی پیش کشتی های آمریکایی به خلیج فارس رفته بودند با کلی تبلیغات و سر و صدا و امروز صحبت از این است که آمریکا و شوروی میخواهند جنگ ایران و عراق را با مذاکره تمام کنند! معلوم نیست که آمریکا هدفش ادامه جنگ است یا پایان جنگ . . . فقط با تبلیغات متضاد و رنگارنگ سعی میکند ذهن مغشوش مردمش را گیج تر کند! . . .

به هرحال؛ ورود "آلن" به کلاس ما چه شروع و چه پایانی داشت! ادامه دارد